

Hlutverk áfallaráðs

Í áfallaráði er hópur af starfsfólki skólans sem er ávallt í viðbragðsstöðu ef upp kemur áfall í skólanum. Ráðið vinnur eftir áfallaáætlun Vatnsendaskóla þar sem fjallað er um vinnuferli til að styðjast við þegar **áföll** verða.

Áfallaráð sér um að nemendur og starfsfólk fái viðeigandi þjónustu ef þeir verða fyrir áfalli.

Ef áfall verður í Vatnsendaskóla skal áfallaráð koma saman eins fljótt og auðið er og ákveða skipulag næstu klukkustunda og næstu daga. Ef um nemanda er að ræða skal umsjónarkennari látinn vita strax um atburðinn.

Áfallaráð skal funda að hausti til að fara yfir stöðu mála hvort breytingar hafi orðið á aðstæðum nemenda, starfsfólks eða aðstandenda.

Hlutverk áfallaráðs er fyrst og fremst að greina niður hvaða aðstæður gætu skapast hverju sinni. Einnig þarf að finna tiltekna einstaklinga til að taka að sér ýmis verkefni sem þeir sjá um eins og:

- hver aflar upplýsingar varðandi atburðinn
- hver hefur samband við aðstandendur
- hver er talsmaður skólans gagnvart utanaðkomandi einstaklingum
- hver sér um að koma upplýsingum til rétttra einstaklinga
- hver sér um að hafa samband við samstarfsfólk utan skólans s.s. prest, lækni, lögreglu.

Lykilatriði er að í hverju tilviki sé mótuð skýr og afdráttarlaus vinnuáætlun um hver sinni hvaða hlutverki, í hvaða röð og hvernig beri að bregðast við. Mikilvægt er að huga vandlega að óskum fjölskyldna þeirra sem hlut eiga að máli hverju sinni.

Áföll sem þessi áætlun nær til eru helst:

- alvarleg slyss (nemanda, aðstandenda þeirra eða starfsfólks).
- alvarleg veikindi (nemanda, aðstandenda þeirra eða starfsfólks).
- langvinnir sjúkdómar (nemanda, aðstandenda þeirra eða starfsfólks).
- andlát (nemanda, aðstandenda þeirra, starfsfólks eða maka starfsfólks).

Skilgreiningar á áföllum í skóla

- Áfall er atburður sem ber brátt að og ætla má að veiki kvíða, ótta, sorg eða áfallastreitu hjá nemanda og/eða starfsmanni skólans.

Alvarleg áföll í garð nemanda, aðstandenda þeirra eða starfsfólks geta verið af völdum:

- Dauðsfalla nemanda.
- SLYSA nemanda.
- Alvarlegra og/eða langvarandi veikinda.
- Líkamsárása.
- Náttúruhamfara.
- Ofbeldis.
- Kynferðislegrar misnotkunar.
- Annars sem skv. mati áfallarás veldur áfalli hjá nemanda.

Hvað er áfall?

Áfall er oft skilgreint sem sálræn þjáning sem verður vegna atburðar sem er svo mikill að hann heltekur sálarlífið og veldur oft mikilli truflun á daglegu lífi. Áföll eru mismunandi. Sum þeirra er hægt að segja nokkurn veginn fyrir um meðan önnur gerast skyndilega og oft við ofsafengnar og yfirþyrmandi kringumstæður. Áföll hafa varanleg áhrif á fólk. Hversu mikil eða alvarleg þessi áhrif verða er afar einstaklingsbundið. Sumir breyta viðhorfum sínum til lífsins og segjast hafa öðlast aukinn þroska í gegnum áfallið. Fyrir aðra getur áfallið verið upphafið af ævilöngum andlegum erfiðleikum.

Andlát starfsmanns

- Skólastjórnendur fá staðfestar upplýsingar um andlátið.
- Skólastjórnendur upplýsa allt starfsfólk skólans um andlátið og hvernig það bar að.
- Samverustund með öllu starfsfólki skólans samdægurs eða eins fljótt og unnt er. Athuga að fá prest í samverustundina.

- Gæta þarf að náin skyldmenni hins látna, sem eru við nám eða störf við skólann fái fregnina sérstaklega.
- Áfallateymi fundar um hvernig tilkynna eigi nemendum andlátíð.
- Ef umsjónarkennari fellur frá tilkynnir skólastjóri/prestsur ásamt aðila úr áfallateymi umsjónarbekk andlátíð.
- Áfallateymi tekur ákvörðun um hvernig upplýsingum skuli komið til forráðamanna
- Aðilar úr áfallateymi veita umsjónarbekk stuðning og vinna með bekkinn næstu daga.
- Skólastjóri fer heim til nánustu aðstandenda starfsmanna
- Skólinn sendir samúðarkveðju til nánustu aðstandenda.
- Skrifuð verði minningargrein fyrir hönd skólans.
- Flagga

Dauðsfall nemanda

- Skólastjóri leitar eftir staðfestingu á andláti hjá foreldrum, lögreglu eða sjúkrastofnun.
- Skólastjóri kallar umsjónarkennara viðkomandi barns og áfallaráð á fund þar sem fólk skiptir með sér verkum og ákveður fyrstu viðbrögð skólans eins og:
 - hvernig andlátíð skuli tilkynnt og hver geri það
 - hver sjái um að skrifa bréf og hafa samband við foreldra til að tilkynna þeim andlátíð
 - hver skuli kalla til sálfræðin, prest eða hjúkrunarfræðing til að aðstoða við áfallahjálp er þörf krefur
 - sjái um að ritari komi skilaboðum til þeirra nemenda sem ekki voru í skólanum þegar atburðurinn átti sér stað

- að koma sér saman um skipulag næstu klukkustunda og daga.

- sjái um að flaggað verði í hálfra stöng um leið og andlát hefur verið tilkynnt.

Þá þarf að kalla saman starfsfólk skólans, segja frá því sem gerst hefur og kynna fyrstu viðbrögð.

Vinna sama dag í bekk viðkomandi nemanda

- Ef mögulegt er sér umsjónarkennari um bekkinn það sem eftir er dagsins.
- Andrúmsloft kennslustofu haft eins rólegt og notalegt og mögulegt er, t.d. með því að kveikja á kerti.
- Börn fái tækifæri til að ræða um atburðinn.
- Haft er samband við foreldra og þeim boðið uppá að sækja börnin í skólann ef vilji er fyrir því.
- Bréf er sent heim með öllum nemendum þar sem skýrt er frá atburðinum og sagt frá hvernig næstu dagar verða í skólanum.

Vinna í viðkomandi bekk næstu daga

- Umsjónarkennari taki á móti bekknum næstu daga.
- Ef vilji er fyrir því hjá nemendum er gott að leyfa þeim að skrifa samúðarkveðju eða minningargrein um þann sem féll frá.
- Þess sé áfram gætt að andrúmsloftið sé notalegt, kveikt á kerti og nemendum gefið tækifæri til að ræða saman og tjá sig.
- Útskýrt fyrir nemendum hvað gerist næstu daga eins og t.d. kistulagning og útför.

Næstu daga er gott að sjá svo um að nemendur og starfsfólk hafi aðgang að fagaðilum s.s. presti, hjúkrunarfræðingi eða sálfræðingi.

Vegna andláts aðstandanda nemenda

- Skólastjóri leita staðfestingar á andláti hjá forráðamönnum.
- Áfallateymi boðað til fundar og fyrstu viðbrögð ákveðin. Skipti með sér verkum.
- Andlát tilkynnt umsjónarkennara viðkomandi nemanda.
- Umsjónarkennari tilkynnir nemendum bekkjarins um andlátið að nemanda fjarstöddum.
- Allir kennarar bekkjarins og starfsmenn sem tengjast þjónustu viðbekkinn látnir vita um hvað gerst hefur.
- Skólastjóri og umsjónarkennari fari heim til nemanda.
- Umsjónarkennari láti bekkjarfulltrúa.
- Endurkoma nemanda í bekk undirbúin. Nemendur hvattir til að umgangast viðkomandi á sem eðlilegastan hátt, sýni virðingu, tillitssemi og hlýju.
- Hlúð að nemendum og starfsfólki. Gefið gaum að áfallastreitu meðal nemenda og kennara. Boðið upp á hópvinnu og einstaklingsviðtöl eftir þörfum.
- Utanaðkomandi aðstoð kölluð til eftir þörfum í samráði við miðstöð áfallahjálpar Sjúkrahúss Reykjavíkur.

Sameiginleg athöfn í skóla eða kirkju

Alvarleg veikindi starfsmanns skólans

Skólastjóri/áfallaráð ákveður í samráði við viðkomandi starfsmann hvernig tilkynna skuli nemendum og starfsfólki skólans um veikindin.

Langvinnir sjúkdómar/alvarleg veikindi nemanda

Fyrstu viðbrögð í skólanum:

Viðkomandi starfsfólki og bekkjarfélögum er greint frá því ef nemandi þarf að vera

langdvölum burt frá skóla vegna alvarlegra veikinda sem leitt geta til dauða.

Áfallaráð ákveður hvernig taka skuli á málinu og metur hve mikið vinna skal með viðkomandi bekki.

Aðilar úr áfallaráði ásamt umsjónarkennara ræða við og vinnur með nemendum í einstaka bekkjum sem tengjast málinu eftir aðstæðum.

Athuga skal hvort heimsóknir séu mögulegar eða heppilegar.

Sýna atburðinum virðingu án þess að velta sér upp úr honum, m.a. getur bekkurinn sent kveðju.

Þegar nemandi kemur aftur í skólann:

Undirbúa þarf bekkjarfélaga undir það hvernig taka skuli á móti nemandanum þegar hann kemur aftur í skólann, en það getur auðveldað nemandanum endurkomuna.

Umsjónarkennari ásamt aðila úr áfallaráði ræða við nemandann áður en hann kemur í skólann og hlusta eftir því hvernig honum líður og hverju hann kvíðir.

Umsjónarkennari veitir viðkomandi nemanda sérstaka athygli næstu vikur.

Alvarleg veikindi aðstandenda nemanda

Skólastjórnendur eða umsjónarkennari fær staðfestingu á veikindunum hjá forráðamanni nemandans.

Upplýsingum komið til umsjónarkennara auk annarra sem málið varða.

Nemendaverndarráð fundar um málið og ákveður í samráði við forráðamenn hvernig unnið skuli að málinu.

Alvarleg slys starfsmanns skólans

Áfallaráð ákveður í samráði við viðkomandi starfsmann eða aðstandendur hvernig tilkynna skuli nemendum veikindin.

Alvarlegt slys á nemanda

Slys sem verða í skólanum:

Verði alvarlegt slys á nemanda á skólatíma skal hafa samband við forráðamenn og lögreglu sem allra fyrst.

Áfallaráð fundar og ákveður hvernig bregðast skuli við.

Aðilar úr áfallaráði ásamt umsjónarkennara ræða við nemendur í einstaka bekkjum sem tengjast málinu.

Starfsfólki og nemendum er greint frá slysinu.

Skólastjórnendur gæta þess að enginn fari heim úr skólanum með rangar eða misvísandi upplýsingar um neinn þátt málsins. Í því sambandi gæti þurft að senda bréf með helstu upplýsingum heim með nemendum eða hringja.

Ef um alvarlegt slys er að ræða er haldinn fundur með kennurum og starfsfólki skóla þar sem farið er yfir staðreyndir málsins.

Sýni fjölmiðlar áhuga, er skólastjóri eða staðgengill hans eini tengiliður skólans við þá. Allir aðrir skulu vísa á hann varðandi allar upplýsingar sem gefa á.

Slys sem verða utan skólatíma:

Áfallaráð fundar og ákveður hvernig bregðast skuli við

Viðkomandi starfsfólki og bekkjarfélögum er tilkynnt um slysið.

Næstu dagar:

Ört upplýsingastreymi til skólans er mikilvægt.

Bekkjarkennari komi upplýsingum til nemenda.

Athuga skal hvort heimsóknir séu mögulegar eða heppilegar.

Sýna atburðinum virðingu án þess að velta sér upp úr honum, m.a. getur bekkurinn sent kveðju.

Þegar nemandi kemur aftur í skólann:

Undirbúa þarf bekkjarfélaga undir það hvernig taka skuli á móti nemandanum þegar hann kemur aftur í skólann, en það getur auðveldað nemandanum endurkomuna.

Kennari ásamt aðila úr áfallaráði, ræða við nemandann áður en hann kemur í skólann og hlustar eftir því hvernig honum líður og hverju hann kvíðir.

Umsjónarkennari veitir viðkomandi nemanda sérstaka athygli næstu vikur.

Slys aðstandenda nemanda

Fyrstu viðbrögð í skólanum:

Skólastjórnendur eða umsjónarkennari fá staðfestingu á slysinu hjá forráðamanni nemandans.

Upplýsingum komið til umsjónarkennara auk annara sem málið varðar.

Áfallaráð fundar um málið og ákveður í samráði við forráðamenn hvernig unnið skuli að málinu.

Aðilar úr áfallaráði aðstoða umsjónarkennara við að undirbúa bekkinn undir það hvernig bekkurinn tekur á móti nemandanum þegar hann kemur aftur í skólann. Það auðveldar nemandanum endurkomuna.

Skilnaður

Eigi nemandi í tilfinningalegum erfiðleikum vegna skilnaðar foreldra getur hann leitað til námsráðgjafa skólans og fengið viðtal. Námsráðgjafi metur hvort leita þurfi meiri aðstoðar hjá fagaðila utan skólans.

Einelti. **Sjá eineltisáætlun**